

KÄYTTÖTURVALLISUUSTIEDOTE**Wollastoniitti: Nordkalk
W-series, Nordkalk W, Nordkalk
Wicroll, Nordkalk NorWoll**

Käyttöturvallisuustiedote täyttää asetuksen (EY) N:o 1907/2006, 2015/830 REACH (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista), liitteen II vaatimukset.

KOHTA 1: Aineen tai seoksen ja yhtiön tai yrityksen tunnistetiedot

Julkaisupäivä	14.11.2011
Tarkistuspäivä	28.02.2019

1.1. Tuotetunniste

Kauppanimi	Wollastoniitti: Nordkalk W-series, Nordkalk W, Nordkalk Wicroll, Nordkalk NorWoll
Synonyymit	Kalsiumsilikaatti
REACH-rekisteröinti, lisätietoja	Aine vapautettu rekisteröinnistä REACH asetuksen artiklan 2(7)b ja liitteen V mukaan.
CAS-numero	13983-17-0
EY-numero	237-772-5

1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella

Tukes käyttötarkoituskoodi (KT)	55 Muut kemikaalit
Aineen/seoksen käyttö	Wollastoniittijauheen pääkäyttökohteet (ei kattava luettelo): lasitteet, keraamiset rungot, maalien ja muovien täyteaineet, hitsauspuikot, metallurgiset jauheet, sementtikuitulevyt, kalsiumsilikaattilevyt ja -tiilet, alhaisten lämpötilojen tulenkestävät aineet, muovien ja tiivisteaineiden vahvistava täyteaine, tiemerkinämaalien, jarrupäällysteiden ja tiivisteiden vahvistava täyteaine.

1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot

Yrityksen nimi	Nordkalk Oy Ab
Toimiston osoite	Skräbbölevägen 18
Postinumero	21600
Paikkakunta	Pargas
Maa	Finland
Puhelin	+358 20 753 7000
Sähköposti	sds@nordkalk.com
Verkkosivu	www.nordkalk.fi

Y-tunnus 1796277-5

1.4. Häät puhelinnumero

Hätänumero	Puhelin: 112 Kuvaus: Yleinen hätänumero Avoinna 24 h/vrk.
	Puhelin: 0800 147 111 tai 09 471 977 Kuvaus: Myrkytystietokeskus, PL 790 (Tukholmankatu 17), 00029 HUS Avoinna 24 h/vrk.

KOHTA 2: Vaaran yksilöinti

2.1 Aineen tai seoksen luokitus

CLP-luokitus, huomautuksia	Tuotetta ei ole luokiteltu vaaralliseksi asetuksen (EY) N:o 1272/2008 [CLP/GHS] mukaan.
----------------------------	---

2.2. Merkinnot

Muut huomautukset merkinnöistä (CLP)	Ei merkintöjä. Tuotetta ei ole luokiteltu vaaralliseksi nykyisen lainsäädännön mukaan.
--------------------------------------	--

2.3. Muut vaarat

PBT / vPvB	PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset, ks. kohta 12.5.
Terveysvaikutus	Käsittelyn ja käytön tyyppin mukaan (esim. jauhatus, kuivaus) saattaa muodostua ilman mukana kulkeutuvaa hengitettävää kiteistä piidioksidia (kvartsi - kristobaliitti). Pitkäaikainen ja/tai merkittävä hienojakeisen kiteisen piidioksidin hengittäminen voi aiheuttaa keuhkofibroosia, josta käytetään myös nimitystä silikoosi. Silikoosin pääasiallisia oireita ovat yskiminen ja hengästyneisyys.
Muut vaarat	Ei ilmoitettu.

KOHTA 3: Koostumus ja tiedot aineosista

3.1 Aineet

Aineosan nimi	Tunnistaminen	Luokitus	Sisältö
Wollastoniitti	CAS-numero: 13983-17-0 EY-numero: 237-772-5	CLP-luokitus, huomautuksia: Ei luokitusta.	> 87 %
Kvartsi (hienofraktio)	CAS-numero: 14808-60-7 EY-numero: 238-878-4	STOT RE 1; H372	< 1 %
Seoksen kuvaus	Tuote sisältää epäpuhtautena <1% kvartssia; kiteistä piidioksidia (hienofraktio) (CAS nro: 14808-60-7).		
Huomautuksia aineosista	Kaikkien vaaralausekkeiden tekstit ovat kokonaisuudessa osiossa 16.		

KOHTA 4: Ensiaputoimenpiteet

4.1. Ensiaputoimenpiteiden kuvaus

Yleistä	Hakeudu aina lääkäriin, jos tilanne on epäselvä tai oireet jatkuvat.
---------	--

Hengitystiet	Siirrä henkilö raittiiseen ilmaan ja pidä lepoasennossa, jossa on helppo hengittää. Jos oireita ilmenee, toimita lääkäriin.
Ihokosketus	Ei tarvetta ensiavulle.
Silmäkosketus	Huuhtelee silmiä välittömästi runsaalla vedellä useiden minuuttien ajan pitäen silmäluomia auki. Jos silmä-ärsytys tai muut oireet jatkuvat, hakeudu lääkäriin.
Nieleminen	Ei tarvetta ensiavulle.

4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset, sekä välittömät että viivästyneet

Välittömät oireet ja vaikutukset	Ei tiedossa välittömiä oireita tai vaikutuksia.
Viivästyneet oireet ja vaikutukset	Pitkäaikainen ja/tai merkittävä hienojakeisen kiteisen piidioksidin hengittäminen voi aiheuttaa keuhkofibroosia (silikoosi). Silikoosin pääasiallisia oireita ovat yskiminen ja hengästyneisyys.

4.3. Mahdollisesti tarvittavaa välitöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet

Muut tiedot	Hoito oireiden mukaan.
-------------	------------------------

KOHTA 5: Palontorjuntatoimenpiteet

5.1 Sammutusaineet

Soveltuvat sammutusvälineet	Sammutusaine voidaan valita paloympäristön mukaan.
Soveltumattomat sammutusvälineet	Ei tiedossa.

5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat

Palo- ja räjähdysvaarat	Tuote ei olesyntyvä.
Vaaralliset palamistuotteet	Ei tiedossa vaarallisia palamistuotteita.

5.3. Palontorjuntaa koskevat ohjeet

Henkilösuojaimet	Paineilmahengityslaitte ja suojapuku.
------------------	---------------------------------------

KOHTA 6: Toimenpiteet onnettomuuspäästöissä

6.1 Varotoimenpiteet, henkilösuojaimet ja menettely hätätilanteessa

Yleiset toimenpiteet	Vältä pölyn muodostumista ja leviämistä.
Henkilökohtaiset varotoimet	Käytä asianmukaisia suojarusteita. Vältä pölyn hengittämistä.

6.2. Ympäristöön kohdistuvat varotoimet

Ympäristövarotoimet	Ei erityisiä varotoimenpiteitä.
---------------------	---------------------------------

6.3. Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet

Puhdistaminen	Vältä pölyn muodostumista ja leviämistä. Vältettävä kuivana harjaamista. Kerää suihkuttamalla vettä tai imuroimalla aine soveltuvaan poistoilmanjärjestelmään.
---------------	--

Kerää soveltuvaan astiaan hävittämistä varten.

6.4 Viittaukset muihin kohtiin

Muita ohjeita

Ohjeet turvallisesta käsittelystä ks. kohta 7.
Ohjeet suojarusteista ks. kohta 8.
Ohjeet jätteiden käsittelystä ks. kohta 13.

KOHTA 7: Käsittely ja varastointi

7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet

Käsittely

Huolehdi riittävästä ilmanvaihdosta (hyvä yleinen ilmanvaihto ja tarvittaessa kohdepoisto). Vältä tuotteen joutumista iholle, silmiin tai vaatteille. Vältä pölyn hengittämistä. Käytä ainetta käsitellessäsi asianmukaisia suojarusteita (ks. kohta 8). Käsittele varoen välttäen läikkymistä, roiskeita ja vuotoja.

Suojaavat toimenpiteet

Toimenpiteet aerosolin ja pölyn muodostumisen estämiseksi

Estä pölyn muodostuminen.

Ohjeita yleiseen työhygieniaan

Noudata kemikaalien käsittelyssä tavanomaisia varotoimia ja hyvää työhygieniaa. Älä syö, juo tai tupakoi työskennellessäsi. Kädet on pestävä ennen taukoja ja työn päättyessä. Riisu ja pese saastunut vaatetus ennen uudelleenkäyttöä.

7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet

Varastointi

Minimoitava ilman mukana leviävän pölyn muodostuminen ja estettävä tuulesta johtuva hajaantuminen kuormauksen ja purkamisen aikana.

Vältettävät olosuhteet

Yhteensopimattomat materiaalit ks. kohta 10.5.

Turvallisen varastoinnin olosuhteet

Soveltuvat pakkaustavat

Varastoi alkuperäisessä pakkauksessa tai säiliössä.

Säilytystiloja ja säiliöitä koskevat vaatimukset

Pidä säiliöt tiiviisti suljettuina. Tuotepakkaukset on varastoitava niin, että ne eivät voi vahingossa repeytyä.

7.3 Erityinen loppukäyttö

Erityiset käyttötavat

Ei ilmoitettu.

KOHTA 8: Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet

8.1 Valvontaa koskevat muuttujat

Aineosan nimi	Tunnistaminen	Arvo	Vuosi
Kvartsi (hienofraktio)	CAS-numero: 14808-60-7	HTP-arvo (8 h): 0,05 mg/m ³ Huomautukset: Piidioksidi, kiteinen - kvartsi Alveolijae	Vuosi: 2018
Epäorgaaninen pöly		HTP-arvo (8 h): 10 mg/m ³	Vuosi: 2018

Muut tiedot raja-arvoista

DNEL/PNEC: Kemikaaliturvallisuusarviointia ei ole tehty, aineosien tietoja ei ole käytettävissä.

8.2 Altistumisen ehkäiseminen**Toimenpiteet altistumisen estämiseksi****Asianmukaiset tekniset valvontatoimet**

Työperäisen altistuksen raja-arvoja on noudatettava ja pölyn hengittämisen vaara minimoitava.

Organisatoriset toimet altistumisen estämiseksi

Organisatorisia toimenpiteitä on käytettävä, esimerkiksi estämällä henkilökunnan pääsy pölyisille alueille.

Tekniset toimenpiteet altistumisen estämiseksi

Huolehdi riittävästä ilmanvaihdosta. Tarvittaessa kohdepoisto.

Silmien tai kasvojen suojaus**Soveltuvat silmiensuojaimet**

Käytä tiiviitä suojalaseja.

Käsien suojaus**Soveltuva käsinetyyppi**

Normaalisti ei tarpeen. Työntekijät, joilla on taipumusta ihotulehduksiin tai ihon herkkyteen: Käytä sopivia tuotetta läpäisemättömiä suojakäsineitä.

Soveltuvat materiaalit

Ota yhteys suojakäsinevalmistajaan sopivan käsinemateriaalin valitsemiseksi.

Käsien lisäsuojaus

Tarpeen mukaan: Suojavoiteen käyttö ennaltaehkäisevänä käsiensuojauksena.

Ihonsuojaus**Soveltuvat suojavaatteet**

Normaalisti ei tarpeen. Työntekijät, joilla on taipumusta ihotulehduksiin tai ihon herkkyteen: Käytä asianmukaista suojavaateetusta.

Hengityksensuojaus**Hengityksensuojausta tarvitaan**

Mikäli ilmanvaihto ei riitä pitämään aineosien pitoisuuksia annettujen raja-arvojen alapuolella tai muodostuu pölyä, käytä hengityksensuojainta.

Suosittelut välinetyyppi

Hiukkassuodatinsuojain. FP2 - FP3 (ENI 43: 2000)

Asianmukainen ympäristön altistumisen hallinta**Ympäristöaltistumisen torjuminen**

Pyrittävä estämään tuulesta johtuva hajaantuminen.

KOHTA 9: Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet**9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot****Olomuoto**

Kiinteä. Jauhe. Rakeen muoto: neulamainen.

Väri

Valkoinen.

Haju

Hajuton.

Hajukynnys

Huomautukset: Ei tiedossa.

pH

Arvo: 9,5
Lämpötila: 20 °C

	Pitoisuus: 400 g/l
Sulamispiste / sulamisalue	Arvo: > 1400 °C
Kiehumispiste ja -alue	Huomautukset: Ei tiedossa.
Leimahduspiste	Huomautukset: Ei tiedossa.
Haihtumisnopeus	Huomautukset: Ei tiedossa.
Syttyvyys (kiinteä, kaasu)	Ei syttyvä.
Räjähdyksäraja	Huomautukset: Ei tiedossa.
Höyrynpaine	Huomautukset: Ei määritettävissä.
Höyryn tiheys	Huomautukset: Ei määritettävissä.
Tiheys	Arvo: 2,85 g/cm ³
Liukoisuus	Liutotin: Vesi Arvo: ~0,2 g/l Menetelmä: ISO 787/8 Nimi: Fluorivetyhappo Huomautukset: Liukenee.
Jakaantumiskerroin: n-oktanolii/vesi	Huomautukset: Ei määritettävissä.
Itsesyttyvyys	Huomautukset: Ei tiedossa.
Hajoamislämpötila	Huomautukset: Ei tiedossa.
Viskositeetti	Huomautukset: Ei määritettävissä.
Räjähätvyys	Ei luokiteltu räjähtäväksi.
Hapettavuus	Ei luokiteltu hapettavaksi.

9.2 Muut tiedot

Muut fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

Huomautukset	Ei ilmoitettu.
--------------	----------------

KOHTA 10: Stabiilisuus ja reaktiivisuus

10.1 Reaktiivisuus

Reaktiivisuus	Ei reaktiivinen normaaleissa käyttö- ja varastointiolosuhteissa.
---------------	--

10.2 Kemiallinen stabiilisuus

Stabiilisuus	Tuote on pysyvä normaaleissa varastointiolosuhteissa.
--------------	---

10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus

Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus	Ei vaarallisia reaktioita normaaleissa käyttö- ja varastointiolosuhteissa.
---------------------------------------	--

10.4 Vältettävät olosuhteet

Vältettävät olosuhteet	Ei tiedossa vältettäviä olosuhteita.
------------------------	--------------------------------------

10.5. Yhteensopimattomat materiaalit

Vältettävät materiaalit	Ei tiedossa yhteensopimattomia materiaaleja.
-------------------------	--

10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet

Vaaralliset hajoamistuotteet	Ei tiedossa vaarallisia hajoamistuotteita.
------------------------------	--

KOHTA 11: Myrkyllisyyteen liittyvät tiedot

11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista

Muita myrkyllisyystietoja	Tuotetta ei ole luokiteltu välittömän myrkyllisyyden perusteella.
---------------------------	---

Muut terveysvaaroja koskevat tiedot

Syövyttävyyttä/ärsyttävyyttä arviointi	Tuotetta ei ole luokiteltu ihoa syövyttäväksi tai ärsyttäväksi.
Silmävaurion/-ärsyttävyyden arviointi	Tuotetta ei ole luokiteltu silmiä vaurioittavaksi tai ärsyttäväksi.
Herkistyminen	Tuotetta ei ole luokiteltu ihoa tai hengitysteitä herkistäväksi.
Mutageenisuus	Tuotetta ei ole luokiteltu perimää vaurioittavaksi.
Syöpävaarallisuus	Tuotetta ei ole luokiteltu syöpää aiheuttavaksi. (IARC Int. Agency for Research Cancer)
Lisääntymismyrkyllisyys	Tuotetta ei ole luokiteltu lisääntymiselle vaaralliseksi.
Elinukohtaisen myrkyllisyyden arviointi - kerta-altistuminen, luokitus	Tuotetta ei ole luokiteltu kerta-altistumisen aiheuttaman elinukohtaisen myrkyllisyyden perusteella.
Elinukohtaisen myrkyllisyyden arviointi - toistuva altistuminen, luokitus	Tuotetta ei ole luokiteltu toistuvan altistumisen aiheuttaman elinukohtaisen myrkyllisyyden perusteella. Pitkäaikainen ja/tai huomattava hienojakeisen kvartsiipölyn hengittäminen voi kuitenkin aiheuttaa keuhkoihin kertyvien kvartsihiukkasten johdosta keuhkofibroosia (silikoosi).
Aspiraatiovaaraluokituksen arviointi	Tuotetta ei ole luokiteltu aspiraatiovaaraa aiheuttavaksi.

Altistumisen oireet

Muut tiedot	Muita terveysvaikutuksia ei ole ilmoitettu.
-------------	---

KOHTA 12: Tiedot vaarallisuudesta ympäristölle

12.1 Myrkyllisyys

Vesiliöstö, kommentit	Tästä nimenomaisesta tuotteesta ei ole saatavilla ympäristömyrkyllisyystietoja.
-----------------------	---

12.2 Pysyvyys ja hajoavuus

Pysyvyys ja hajoavuus	Ei sovellu epäorgaanisille aineille.
-----------------------	--------------------------------------

12.3 Biokertyvyys

Biokertyvyyspotentiaali Ei sovellu epäorgaanisille aineille.

12.4 Liikkuvuus maaperässä

Liikkuvuus Liikkuvuus maaperässä on vähäistä.

12.5 PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset

PBT-arvioinnin tulokset Ei luokiteltu PBT/vPvB:nä voimassa olevien EU-kriteerien mukaan.

12.6 Muut haitalliset vaikutukset

Ympäristötiedot, yhteenveto Tuotetta ei ole luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi. Tuotteen päästämistä ympäristöön tulee välttää.

KOHTA 13: Jätteiden käsittelyyn liittyvät näkökohdat

13.1 Jätteiden käsittelymenetelmät

Määritä asianmukaiset hävittämismenetelmät Pakkauksista kertyvän jäämäineen pölyämistä on vältettävä. Käytetyt pakkaukset on säilytettävä suljetuissa astioissa. Älä uudelleen käytä tyhjiä säiliöitä. Toimita tyhjat säiliöt hyväksytyyn jätteenkäsittelylaitokseen kierrätystä tai hävittämistä varten.

Muut tiedot Hävitettävä voimassa olevien paikallisten ja kansallisten virallisten määräysten mukaisesti.

KOHTA 14: Kuljetustiedot

14.1. YK-numero

Huomautukset Tuotetta ei ole luokiteltu kuljetusten suhteen.

14.2 Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi

14.3 Kuljetuksen vaaraluokka

14.4 Pakkausryhmä

14.5 Ympäristövaarat

Huomautukset Tuotetta ei ole luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi.

14.6 Erityiset varotoimet käyttäjälle

Käyttäjän erityiset varotoimenpiteet Ei erityisiä varotoimia.

14.7. Kuljetus irtolastina Marpol-sopimuksen II liitteen ja IBC-säännösten mukaisesti

Muita soveltuvia tietoja

Muita soveltuvia tietoja Ei sovelleta.

KOHTA 15: Lainsäädäntöä koskevat tiedot

15.1 Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys- ja ympäristösäännökset tai -lainsäädännöt

Lainsäädäntö ja säädökset Ei erityissäädöksiä.

15.2 Kemikaaliturvallisuusarviointi

Kemikaaliturvallisuusarviointi on tehty Ei

Kemikaaliturvallisuusarviointi Tuote on vapautettu REACH-rekisteröinnistä, joten toimittaja ei ole suorittanut virallista kemikaaliturvallisuusarviointia tälle aineelle.

KOHTA 16: Muut tiedot

Käytettyjen H-lausekkeiden luettelo (kohdissa 2 ja 3) H372 Vahingoittaa elimiä pitkäaikaisessa tai toistuvassa altistumisessa

Koulutusohjeet Tutustuttava käyttöturvallisuustiedotteeseen.
Työntekijöille on ilmoitettava kvartsipölyn esiintymisestä. Järjestettävä riittävästi tietoja, ohjeita ja koulutusta käyttäjille.

Tärkeimmät käyttöturvallisuustiedotteen laatimisessa käytetyt lähteet Edellinen käyttöturvallisuustiedote
Valmistajan käyttöturvallisuustiedote (01/2014)
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista 538/2018 (HTP-arvot2018)

Käytetyt lyhenteet DNEL: Derived No-Effect Level: johdettu vaikutukseton altistumistaso
PNEC: Predicted No-Effect Concentration: arvioitu vaikutukseton pitoisuus
HTP: haitalliseksi tunnettu pitoisuus (Sosiaali- ja terveysministeriön määrittelemä)

Muutokset edelliseen versioon (lisäykset, poistot tai tarkistukset) 28.2.2019: Käyttöturvallisuustiedote tarkistettu.

Versio I

Huomautukset Vastuuvapauslauseke

Käyttöturvallisuustiedote perustuu REACH asetuksen säännöksiin (1907/2006/EY; artikla 31 ja liite II), ja sen jälkeen voimaantulleiden muutosten mukaisesti. Käyttöturvallisuustiedotteen sisältö on tarkoitettu ohjeeksi materiaalin käsittelyyn asianmukaisin varotoimenpitein. Käyttöturvallisuustiedotteen vastaanottajan vastuulla on varmistaa, että kaikki jotka voivat käyttää ja käsitellä tuotetta, tai hävittää tuotteen, tai jotka voivat muulla tavoin tulla kosketukseen tuotteen kanssa, lukevat ja ymmärtävät tässä esitetyn tiedon. Tässä käyttöturvallisuustiedotteessa esitetyt tiedot ja ohjeet perustuvat ilmoitettuna päivänä saatavilla olleeseen tieteelliseen ja tekniseen tietoon. Sitä ei tule tulkita takuuna teknisestä suorituskyvystä tai sopivuudesta tiettyihin käyttökohteisiin, eikä se muodosta laillisesti voimassaolevaa sopimussuhdetta. Tämä käyttöturvallisuustiedotteen versio korvaa kaikki aiemmat versiot.